

Asia: VN/3920/2023

Lausuntopyyntö luonnoksesta sosiaali- ja terveysministeriön asetukseksi sosiaali- ja terveydenhuollon henkilöstön täydennyskoulutuksesta

Lausunnonantajan lausunto

1. Lausunnonantajan näkemykset täydennyskoulutuksen laadun edellytyksistä (1 §)

Täydennyskoulutuksella edistetään ammatillista kehittymistä ja esim. asiakas- ja potilasturvallisuuden näkökulmasta sillä on merkittävä vaikutus. Tämä tulee asetuksessa hyvin esille.

Osaamisen kehittäminen ja oppiminen tulee nähdä prosessina ja osaamista tulisi kehittää kaikilla organisaation eri tasolla (asiakastyön taso - lähiesihenkilö taso - ylemmän johdon taso - strateginen johtaminen).

Suunnitelmallisuus on tärkeä osa osaamisen kehittämisessä, mutta sen haasteeksi muodostuu vaihtuva henkilöstö. Täydennyskoulutuksessa saatu tieto häviää, kun koulutuksen käynyt henkilö poistuu organisaatiosta. Tästä syystä suunnitelmallisuus pitää näkyä myös niin, että koulutustarpeet ovat strategian mukaisia eivätkä pohjaudu ainoastaan yksilöllisiin tarpeisiin.

Täydennyskoulutusasetuksella pitäisi täsmentää nimenomaan ammatilliseen täydennyskoulutukseen eli sote-alan henkilöstön substanssiosaamiseen liittyviä käytäntöjä tukemaan ammatillista ja alakohtaista osaamista ja siten työkykyä ja työhyvinvointia. Määritelmien on syytä olla tarkkoja ja selkeästi ymmärrettäviä sen osalta, että täydennyskoulutus ei ole työntekijän perehdytystä eikä erikoistumiskoulutusta ja mitä niillä tarkoitetaan.

Tästä syystä perustelumuistiossa mainittu henkilöstön kielitaitoon ja digitaalisiin toimintamalleihin liittyvä osaamisen vahvistaminen ei vastaa täydennyskoulutuksen substanssin osaamisen ylläpitoa ja sitä ei siten tulisi lukea ammatilliseen täydennyskoulutukseen. Yleiseen, esimerkiksi digitalisaation ja potilastietojärjestelmien osaamista vahvistava koulutus ja työntekijän perehdytys eivät saa tulla tulkituiksi täydennyskoulutukseksi ja että ne eivät korvaa ammatillista osaamista aidosti kehittävää ja ylläpitävää koulutusta. Sen sijaan mahdollisuutta jatkossa hyväksyä lisäoikeuksia- tai erikoistumiseen tähtääviä opintoja tai niiden osia täydennyskoulutusvelvollisuuden osaksi, pidämme kannatettavana.

Hyvinvointialueiden asettamien täydennyskoulutusvaatimusten pitää olla samanlaiset niiden omalle ja ostopalveluja tuottaville työntekijöille. Eri hyvin-vointialueiden asettamien koulutusvaatimusten

pitää olla yhteismitallisia. Eri ammattiryhmille asetettujen koulutusvaatimusten on oltava tarkoituksenmukaisessa suhteessa työntekijöiden pohjakoulutukseen.

2. Lausunnonantajan näkemykset täydennyskoulutuksen määrästä (2 §)

On hyvä, että perusteluissa on nostettu esille mahdollisuus toteuttaa täydennyskoulutusta eri oppimismenetelmin ja eri oppimisympäristöissä, kuten lähi-, verkko- tai hybridiopetuksena.

Täydennyskoulutuksen pitäisi vastata osaamistarpeeseen ja olisi tärkeää selkeämmin määritellä, mikä on riittävä määrä täydennyskoulutusta.

Täydennyskoulutusta voisi käyttää myös siten, että esimerkiksi lähihoitajat tai kasvatusalan koulutuksen saaneet voisivat pätevöityä näillä lisäkoulutuksilla siten, että heidät voitaisiin katsoa valvontaviranomaisten mukaan riittävän päteväksi esim. lastensuojelupalveluissa. Tällä pätevoitetäisiin enemmän koulutasoisen tutkinnon työntekijöitä työelämään ja vähennettäisiin työvoimapulaa.

3. Lausunnonantajan näkemykset täydennyskoulutuksen arvioinnista ja seurannasta (3 §)

Pidämme kannatettavana asetusluonnoksen kirjauksia hyvinvointialueen velvoitteesta luoda edellytykset sen sosiaali- ja terveydenhuollon henkilöstön osaamistarpeiden arvioinnille ja ennakkoinnille laadukkaiden ja vaikuttavien sosiaali- ja terveystalveluiden toteuttamiseksi ja yhteensovittamiseksi.

Pelkkä koulutukseen osallistuminen ei riitä kertomaan, onko koulutuksessa saavutettu osaamisen kasvua vaan hyvinvointialueen pitäisi paremmin pyrkiä seuraamaan koulutuksella saatua vaikuttavuutta. Seurannassa on otettava huomioon koulutuksen vaikutukset ammattitaidon kasvamiseen sekä väestön terveyteen ja hyvinvointiin.

4. Lausunnonantajan näkemykset asetuksen voimaantulosta (4 §)

-

5. Onko asetuksen olennaisia vaikutuksia arvioitu riittävästi? Mitä muita olennaisia vaikutuksia asetuksella voidaan arvioida olevan?

Täydennyskoulutus suunnitelman tekeminen, toteutus, seuranta ja arviointi vaatii osaamista ja resursseja. Niiden osalta ei ole tehty riittäviä arviointeja.

Onko täydennyskoulutuksen kustannukset huomioitu riittävällä tasolla hyvinvointialueiden rahoituksessa ja onko sillä vaikutusta esimerkiksi ostopalveluiden tai palvelusetelien hintoihin?

6. Muita yleisiä huomioita ehdotuksesta?

Täydennyskoulutusvaatimusten selvittämisen ja tiedonkeruun palveluntuottajilta vaatima työmäärä sekä tietojärjestelmiin tarvittavien muutosten kustannukset täytyy voida ottaa huomioon voimassaolevissa ostopalvelusopimuksissa.

Täydennyskoulutusasetus tarkentaa sote-järjestämislakia ja velvoittaa hyvinvointialuetta työnantajana sekä sen omaa – ja sille ostopalveluita tuottavien palveluntajien henkilöstöä. Perustelumuistioon voisi selvyiden vuoksi lisätä täsmällisen rajauksen asiasta. Lisäksi olisi hyvä erikseen mainita yksityissektorin toimijoita koskevasta täydennyskoulutuksen sääntelystä, joka ei kuulu suoraan tämän asetuksen piiriin.

Matikainen Tanja
Suomen Yrittäjät